

Amendement

Onderwerp: Onafhankelijke juridische toets positie gemeente bij windenergie

Raadsvoorstel: Samenwerkingsagenda Vijfheerenlanden – Provincie Utrecht en

Bestuursovereenkomst Wind

Datum raadsvergadering: 24-9-2026

We stellen vast dat:

- in de voorliggende Bestuursovereenkomst Wind afspraken worden gemaakt over de verdere ontwikkeling van windenergie in Vijfheerenlanden en de verhouding tussen de gemeente en de provincie Utrecht;
- tijdens de commissiebehandeling van 21 september 2026 door het college is aangegeven dat, wanneer de gemeente de voorliggende afspraken niet aangaat, het risico bestaat dat de provincie haar bevoegdheid voor windenergie zelf gaat uitoefenen en de gemeente daarmee regie over het proces verliest;
- Vijfheerenlanden haar eigen RES-bod heeft gerealiseerd en daarnaast een door de gemeenteraad ingericht onderzoeks-, participatie- en adviesproces met de Lokale Besturen Wind doorloopt;
- de juridische positie en handelingsmogelijkheden van de gemeente, indien geen overeenstemming met de provincie wordt bereikt over de Bestuursovereenkomst Wind, zwaar meewegen in de besluitvorming van de raad.

We hebben nagedacht over en houden rekening met het gegeven dat:

- voor een zorgvuldige afweging niet alleen van belang is welke wettelijke bevoegdheden de provincie heeft, maar ook onder welke voorwaarden en met welke motivering de provincie deze in de concrete situatie van Vijfheerenlanden zelf kan uitoefenen;
- daarbij mede van belang is welke juridische betekenis toekomt aan het gerealiseerde RES-bod, het reeds doorlopen gemeentelijke proces, de positie van de Lokale Besturen Wind en de door de gemeenteraad vastgestelde kaders;
- de gemeenteraad inzicht nodig heeft in de bestuurlijke en juridische mogelijkheden en rechtsmiddelen van de gemeente wanneer de provincie besluit haar bevoegdheid ten aanzien van windenergie zelf uit te oefenen;

- een onafhankelijke juridische analyse de gemeenteraad in staat stelt de juridische risico's en handelingsmogelijkheden zelfstandig te wegen voordat opnieuw over het aangaan van een Bestuursovereenkomst Wind wordt besloten.

We vinden dat:

- het mogelijke verlies van gemeentelijke regie een te zwaarwegend argument is de Bestuursovereenkomst Wind aan te gaan zonder dat de juridische positie van Vijfheerenlanden in deze situatie onafhankelijk is onderzocht;
- de juridische positie en handelingsmogelijkheden van Vijfheerenlanden daarom door een externe en niet bij de onderhandelingen betrokken juridisch deskundige moeten worden onderzocht;
- de gemeenteraad over deze onafhankelijke juridische analyse moet kunnen beschikken voordat opnieuw wordt besloten over het aangaan van een Bestuursovereenkomst Wind;
- daarom nu niet met de voorliggende Bestuursovereenkomst Wind moet worden ingestemd.

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen¹:

Het voorgestelde beslispunt 2 te wijzigen en de volgende beslispunten 3 en 4 toe te voegen:

2. Niet in te stemmen met het aangaan van de Bestuursovereenkomst Wind Vijfheerenlanden – Provincie Utrecht door het college van burgemeester en wethouders.
3. Het college opdracht te geven om door een externe en niet bij de onderhandelingen betrokken juridisch deskundige een onafhankelijke juridische analyse te laten uitvoeren naar de rechtspositie en handelingsmogelijkheden van de gemeente Vijfheerenlanden in de situatie waarin geen overeenstemming wordt bereikt over de ontwikkeling van windenergie binnen de gemeente en de provincie overweegt haar bevoegdheid ten aanzien van windenergie zelf uit te oefenen. Daarbij wordt in ieder geval onderzocht:
 - a. onder welke voorwaarden en met welke motivering de provincie haar bevoegdheid ten aanzien van windenergie zelf kan uitoefenen en welke rechtspositie en handelingsmogelijkheden de gemeente Vijfheerenlanden daarbij heeft;

¹ Let op: de formulering moet 1 op 1 kunnen worden opgenomen in het raadsbesluit.

- b. welke juridische betekenis daarbij toekomt aan het feit dat Vijfheerenlanden haar eigen RES-bod heeft gerealiseerd en aan de aanvullende opgave van 80 GWh;
- c. welke betekenis het reeds door de gemeenteraad ingezette onderzoeks-, participatie- en adviesproces, waaronder de positie van de Lokale Besturen Wind en de Kaderstellende Afspraken, heeft voor de rechtspositie van de gemeente;
- d. in hoeverre door de gemeenteraad vastgestelde gemeentelijke kaders kunnen worden geborgd indien de provincie haar bevoegdheid zelf uitoefent;
- e. welke bestuurlijke en juridische mogelijkheden en rechtsmiddelen de gemeente ter beschikking staan indien de provincie besluit haar bevoegdheid zelf uit te oefenen;
- f. welke relevante jurisprudentie bestaat over de verhouding tussen provinciale bevoegdheden voor windenergie en de rechtspositie van gemeenten in vergelijkbare situaties;

en deze onafhankelijke juridische analyse gelijktijdig aan de gemeenteraad voor te leggen voordat een nieuwe of aangepaste Bestuursovereenkomst Wind ter instemming aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

- 4. De kosten voor dit juridisch onderzoek te verantwoorden in een bestuursrapportage.

Ingediend door

BBV 

Monique van den Broek

